

Neden gelişemedik?

Mehmet Yaylıoğlu'nun kaleminden çok özel yazı dizisi

BUZ DAĞININ PERDE ARKASI

Sayın Nafi Güral; 2008 yılının bu ilk aylarında Kütahya'yı ve ekonomiyi değerlendirmisiniz?

Şimdi Kütahya'yı anlayabilmek için önce derinliğine inmek lazım. Derinliğinde bir takım hoşlanmayacağımız şeyler varsa bunları da görmek lazım. Basit bir örnek vereyim, bir hastalık varsa onun teşhis edilmesiyle ancak tedavi mümkündür. Hastalığı teşhis etmezseniz tedavi edilmesi mümkün değildir. Üzülerek ifade ediyorum Kütahya her geçen gün Devlet Planlama Teşkilatı istatistiklerine göre gerilemekte. Zaten biz bunu fiilinde görüyoruz. Aslında bir şey yapılmıyor mu yapılıyor, hem de çok şey yapılıyor ama başkaları daha çok şey yaptıkları için biz onların hızına yetişemiyoruz. Düşün ki bir otomobil yarışı herkes gidiyor ama iyi gidenler önde kalıyor iyi gidemeyenler arkada kalıyor, hatta bazıları da diskalifiye oluyor. İşte biz iyi gidemediğimiz için arkada kalıyoruz. Kütahya'nın bu haline üzüntü duyduğumu ifade edenlere şunu sormanızı beklerim. Sen Kütahya'nın gelişmesi için ne yaptın? Bu fevkalade önemlidir. Koca bir kamyon karda, çamurda kalıpta çıkamadığı zaman insanlar onu itmeye çalışıyor. Tabii onun insan gücüyle hareket etmesi mümkün değil o bir psikolojik destektir. O insanların umududur. Veya karşıya geçip gülmek var işte buda insanların moralini bozar. Defalarca söyledim şimdi burada bir defa daha söylüyorum Kütahya'nın gelişimi ile ilgili olarak Kütahya da yaşayan herkes kendisini görevli saymak zorundadır. Ben emekliyim, ben öğrenciyim, ben ev hanımıyım katiyen bunlar değil; bunlar dahi görevlidir. Ne yapacaklar; hiçbir şey yapamazlarsa yapmış olanların moralini düzelterekler. Varsa onların önlerinde engel, bu engelin kaldırılması konusunda yardımcı olacaklar. Ben size şunu belirtiyim, kabul edersiniz ki ülkenin gelişmesi o ülke insanının ekonomiyi katkısıyla mümkündür. Ne olacak vatandaş olarak doğru düzgün verginizi vereceksiniz. Devlet zenginleşecek. Ne olacak iş sahaları ve ihracat yapılacak. Bugün gidin Kütahya dışındaki Organize Sanayilerine bakın sevincinizden uçarsınız. Bir gün bir vesile ile Eskişehir Organize Sanayisine gittim o sadece yol üzerinde gördüğümüz fabrikalardan ibaret değil, arkada yüzlerce tesis var. Bunların kimisi makine üretiyor, kimisi gıda üretiyor, kimisi ev aletleri üretiyor, kimisi dayanıklı tüketim malzemeleri üretiyor işte bu insanların sayısının fazlalaşması yani sanayinin sayısının fazlalaşması o yerin ekonomik gelişmesinin temelidir, göstergesidir. Ekonomisi gelişirse o bölgenin insanı zengin olur. Geçenlerde gazetenizde yazmışsınız Kütahya'nın öncelikle bu fakirlikten kurtulması lazım. Fakirlikten kurtulması içinse ekonomisinin canlanması lazım, ekonominin canlanması içinse yatırım olması lazım, yatırımların olabilmesi içinse yatırım ortamının iyileştirilmesi lazım. Bakın size bir örnek vereyim, bir araç ne ister önce o aracı kullanacak bir sürücü ister sonra o aracın hareket edeceği bir alan bir yolsa bir yol ister araç ne kadar mükemmel olursa olsun eğer onun hareket edeceği yol uygun değilse o aracı siz istediğinizi alamazsınız. Yol ne kadar düzgün olursa olsun ve aracınız ne kadar mükemmel olursa olsun onu kullanacak sürücü uygun olmaz ise gene bir sonuç almazsınız. Şimdi Kütahya'ya bunu örneklemek lazım Kütahya'nın kendisini bir yol olarak düşünürsek mükemmel daha iyisini bulamazsınız, peki sürücüler... Bizim o sürücülerini bulmamız, sürücülerin daha iyi sürücü olmasını sağlamamız lazım. Ama Kütahya da esas mesele o aracın hareket edeceği yolun engelsiz olması lazım, taşsız olması lazım. Herkes o yola bir taş atarsa aracın hareket etmesi mümkün değildir. Şunu söylemek istiyorum. İşte bu noktada Kütahya'da yaşayan herkes görevlidir. Varsa o yolun üzerinde taş o yolun üzerindeki taşı alacak. Varsa o yolun üzerine taş atan buna da engel olacak. Eğer o sürücü yeterli performansı gösteremiyorsa; ya gayret et, ne kadar iyi, ne kadar güzel yapıyorsun, falan deyin onlara moral vermek lazım. Yani siz bu kadar güzel bir aracın varsa ve Kütahya gibi marka bir yerde siz bunu kullanamıyorsanız ve kullanılması için ortamı sağlayamıyorsanız, daha

doğrusu o ortamı pisletiyorsanız tabii Kütahya'nın kalkınmasından söz etmek mümkün değildir. Bu nedenle Kütahya'da herkes bu konuda görevlidir. Özellikle basın görevlidir. Daha öncede söylemişim ben bunu size basının iyi takip etmesi lazım doğruları alkışlaması lazım yan-

ışlarıya göstermesi lazım bu yanlışlar yapılmasın diye. Bunun için bu fevkalade önemlidir. Şimdi Kütahya'ya çok sayıda misafir sermaye getirme gayretleri içindeyiz. Bu çok doğru bir karardır. Hepimiz basın, sade vatandaş, yöneticiler, Ticaret Odası iş adamları ve herkes bunu görev biliyor. Dışarıdan yatırımcıların gelmesi desteklenmelidir. Ama onlara verilen destek kadar yerel yatırımcıların desteklenmesi lazım. Bugün dışarıdan bir yatırımcı gelip de ben yatırım yapmak istiyorum dediği zaman ona kapılarımız arkasına kadar açık ve kanun gereği onlara yatırım yapacakları için sıfır değerle arsa vermek mümkün yani trilyonluk arsayı yatırımcılara tahsis etmek mümkün. Doğrudur bunlar yapılmaldır, ama bir doğru daha var yerel yatırımcılar bu kapsamın dışında bırakılmamalıdır. Örnek vereyim size eğer siz bir kase aşureyi dağıtırken medyayı çağırıp onu tanıtıyorsanız, Ey Kütahya gelin bakın benim böyle bir projem var bunu ben Kütahya'ya kazandırmak istiyorum gelin toplanın yapın bunu, tamam yapamazlarsa o zaman yabancıya ver. Tabii ben burada misafir sermayeyi eleştirmiyorum, yabancıya verilmeden önce bunun duyurulması lazım. Yerel insanlardan bunu hak edenler varsa onların göz ardı edilmemesi lazım. Bir şey daha söyleyeyim bakın altını çiziyorum bugün Kütahya da yerel yatırımcı bir iş yapmak isterse belediyeye zoraki bağış yapmadan bu işi gördüremez. Ama dışarıdan gelen yatırımcıların böyle bir mecburiyetleri yok. Peki böyle olursa Kütahya'daki yatırımcı nasıl kendisini geliştirir? Bakın etrafınızdaki işletmelere eğer kendisini geliştirmiyorsa duraklıyor demektir. Sizin gazetenizi gördüm her geçen gün gazetenizi geliştiriyorsunuz. Geçen senelere bakın geliştiğinizi göreceksiniz. Bugün buna iyi diyorum ama yarın bunun daha iyisi olacak buna inanıyorum. Kütahya'da da bakacaksınız yerel yatırımcılar kendilerini geliştiriyor. Her firma kendisini mutlaka geliştirmek ister. Eğer geliştirmiyorsa o zaman burada bir sıkıntı var demektir. Siz böylesine sıkıntı içinde olan insanlara kanundan doğan bir takım durumları yaptırım olarak kullanırsanız, bunu yıldırma olarak kullanırsanız bir yere varmak mümkün değildir.

Sayın Güral bu noktada sorum şu. Kütahya ili gelişmişlik açısından DPT verilerine göre 40. sıra yer almasına rağmen Sanayi imalatı bakımından 31. sırada. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bunun değerlendirilmesi şudur, Kütahya daha önce 31. sıradaydı ve 40. sıraya yükseldi. Bu demektir ki herkes giderken bizde gitmiş ama bu arada dokuz il bizi geçmiş. Yatırımlara gelince bugün Kütahya'da Türkiye'ye örnek yatırımlar vardır. Bugün bir KÜMAŞ gibi ikinci bir tesis yoktur, gübre fabrikası üç tesisten bir tanesidir, Gümüş tek tesistir, şeker fabrikası vardır, birde porselen ve seramiğimiz var. Bugün Kütahya Avrupa'da ki birinci sıradaki üreticidir. Dünyada da 3. sırada ki üreticidir. Bu kolay elde edilmedi. Kütahya'yı seramik başkenti yapan unsurlar buradadır. İşte bu gelişmişliğin mimarı bunlardır. Bunun dışında pek çok genç girişimci hamle yaptı. Şimdi o arkadaşlarımızı korumamız, kollamamız ve desteklememiz lazım. Eğer biz onları desteklemek yerine kösteklersek bir yere varmamız mümkün değil. Bunun için söylüyorum önce sıkıntı nedir bunu sağlıklı bir şekilde tespit etmek lazım eğer bunu sağlıklı bir şekilde tespit edemezseniz tedavi etmeniz mümkün değil. Ne yapılması lazım gelir sorunsayın Kayseri ne yapıyor ise onu yapacağız. Hatırlarsanız Kayseri sanayi odası başkanı, Kayseri belediye başkanı ve Kayseri organize sanayi bölgesi başkanı Kütahya'ya geldiler ve bir konferans verdiler. O konferansın mesajlarını lütfen inceleyin bulun onları ve onların başarısını görün orada. Oradaki mesajlarla bizdeki uygulamayı karşılaştırın acaba biz bunları yapabiliyoruz mu? Eğer biz bunları yapamıyorsak bunları yapmamız lazım. Nasıl yapmamız lazım

kim vazifeli hissediyorsa kendini herkes bu oyunda rolünü almalı. Ne uzmana ihtiyaç var ne araştırmaya ihtiyaç vardır. Herkes onların anlatıklarını hayranlıkla dinledi. Sorun oraya gelen insanlara bunların her birisi doğru mesajlar ama uygulamaya gelince bir şey yok. İşte bizim sıkıntımız burada başlıyor. Bu nedenle bir kez daha ifade ediyorum Kütahya'da yaşayan herkes Kütahya'nın gelişiminden sorumludur. Aksi takdirde bu sorumluluğunu üstlenmeyen insanlar zaman gelecek, gelecek nesil onlar hakkında hükmünü verecektir. Çünkü burada biz kendi çağımızı değil bir sonraki çağı hazırlıyoruz, bu konuda görevliyiz. Nasıl ki bundan öncekiler bizim çağımızı hazırlamak mecburiyetinde oldukları gibi. Şimdi gözlerinizi kapatın bundan öncekilerin Kütahya'nın gelişmesiyle alakalı gayretlerini düşünün bide bu günün düşünün yanında aynı olacaktır. Bir şey daha söyleyeyim yakın tarihe kadar Kütahya aldığımızdan daha fazlasını veren bir ildi ve biz bununla gurur duyuyorduk, iftihar ediyorduk. Şimdi aldığımızdan daha azını verme konumunda. Bu daha fazla aldık anlamına gelmiyor. Bizim aldıklarımız belki aynı oranda geliyor ama verdiklerimiz azaldı. Neden verdiklerimiz azaldı? Bu işte ekonominin sağlanmasında olmayışından kaynaklanıyor. Biz teşvikli iller kapsamına girdik. Neden girdik? Sosyoekonomik göstergelerimiz eski olduğu için. Önümüzde yeni teşvik düzenlemesi olacak Kütahya 650 bin nüfustan 583 bin nüfusa düştü. Aslında ben bunu nüfusun düşmesi olarak değil de devletin yanıtlanması olarak görüyorum. O tarihlerde belediyeler güçlensinler diye kentte oturan insan kırsala koştu. Şimdi bizim nüfusumuz 583 bin olunca GSMH hemen 2000 doların üstüne çıktı 1843 doları önceden otomatikman yukarı çıktı. Dolayısıyla biz o kapsamin dışına kaldık. Şunu söylemek istiyorum. Kütahya'nın gelişmesi herkesin ortak çıkarıdır. Sen bir iş yaparsın senin yaptığın işin faydası dolaylı olarak bana gelir. Eğer bu tempo devam ederse üstüne basa basa söylüyorum yerel yatırımcıların üstündeki yıldırma hareketleri devam ederse buradaki yerel yatırımcılar eksilebilir. Nasıl oluyor bu yıldırma hareketi devletin gücünü kullanarak. Devletin gücünü kullandığından daha büyüğü olamaz. Devletin gücü karşısında herkes pusmak zorunda. Bu nedenle yöneticilerimizi mantıklı düşünmeye davet ediyorum. Yöneticilerimiz mantıklı düşünerek dışarıdan gelen misafir sermayeye kucak açılmasını destekleyip, teşvik ettikleri gibi ve hep beraber teşvik etmemiz gerektiği gibi yerel yatırımcıyı da bağrımsız basmamız lazım. Ben anlamıyorum yani devletten olan bir işini belediyeden olan bir işini belediyeye zoraki bağış yapmadan işini yaptırıyor. Nedir bu? Yıldırma değil midir, sindirme değil midir?

Bakın Sayın Yaylıoğlu, siz gazetecinizin kulağınız sizin hassas. Denizli'deki meslektaşlarınıza sorun. Ne oldu Denizliliye? Son altı veya on ay içerisinde sonbahar ve kış yirmi dokuz bin olan rakam yirmi bir bine düşmüş. Neden bu biliyor musunuz? Sektörlerdeki sıkıntılardan, orada tekstil sektörü ağırlıklı ve tekstil sektörü biliyorsunuz Hindistan baskısı var üzerinde Mısır baskısı, Çin baskısı bütün bunlardan dolayı sıkıntıda. Kütahya'da seramik ağırlıklı ve seramik konusunda da ciddi sıkıntılar var. Yine Çin baskısı var. Dövizin artmaması sebebiyle ihraç edememe gibi bir sıkıntı var. Benim sanayicim bu problemlerle uğraşırken birde üstüne üstük bide yıldırma, sindirme hareketine maruz kalacak onda ne moral kalır nede başka bir şey. Bunun sorumluluğunu bu karar verenlere aittir. Bunu böyle bilin. Dediğim gibi buz dağının üstüdür; esas siz buz dağının altını arayacaksınız. Ne sıkıntılar var? Bunlar sizin görevinizdir. Adreste veriyorum, bizim televizyonlarımızda bulabilirsiniz Kayseri'de yöneticilerin konuşmalarına bakın bakalım orada ki konuşulanlar bizde yapılanlarla örtüşüyor mu? Bugün 40. sırada diyoruz yarın belki daha farklı şeyler olacak. Devam edelim bende birtakım bilgiler var biz hangi sıralardayız, size onları da anlatayım. Kütahya'nın sosyoekonomik ve gelişmişlik endeksi Türkiye ortalamasının altında 2003 Devlet Planlama Teşkilatı verilerine göre. Yani ortalamamızın bile altındayız. Bunu yükseltmek bizim görevimiz. Sağlık sektöründe ki gelişmişlik sıramız 42 iken 54 e düşmüş. Eğitim konusunda 41. sıradayız. İmalat sanayiye 31. sıradayız. İşte biraz evvel anlattığım gibi özel sektör burada vazifesini biliyor. Kim yapıyor bunu, bunu yerel yatırımcılar yapıyor. Daha bu verilerin içerisine misafir yatırımcılarımız dahil olmadılar. Gayri safi yurt içi çalışmalarımız baktığımızda diğer yıllar itibarıyla olması lazım gelen ilerleme görülüyor ve adeta yerinde sayıyor. Genel bütçe gelirlerine baktığımızda artmak yerine düşüş var. Bunları niçin anlatıyorum? Önce teşhis etmek lazım ki tedavi yolunu bulalım. Özetlemek lazım gelirse ben Kütahya'nın hareketlenmesi için aslında insan faktörünün dışında hiçbir şeyi ihtiyacı olduğunu düşünmüyorum. Kütahya marka bir şehir. Mesela Taraklı adını bile duymadığınız bir yer ama eski evlerini değerlendiriyorlar. Asil eski ev bizde Taraklı'nın Belediye başkanı ve Kaymakamı beni ziyarete geldi. Hararetili şekilde Taraklıyı anlattılar. İşte bizim kaplıca suyumuz var diye konuşurken beni bir ögle yemeğine davet ettiler. Tabii kırmak mümkün olmadı gittim. Yetmedi 22 şubatta marka şehir Sakarya diye bir çalışma hazırlıyorlar. Beni oraya da davet ettiler. Davet edende cumhurbaşkanımızın genel sekreteri Sayın Mustafa İsen di. Ben neden Sakarya da yatırım yaptım bunları anlatacağım. Dolayısıyla bunları yapacak olan arkadaşlar bu memleketi idare eden insanlar. Bunların içinde bende varım ve her şekilde elimden gelen her şeyi yapmaya çalışıyorum. Bugün benim deneyimlerim tecrübelerim konferans konusu oluyor. Ben sık sık konferanslara katılıyorum. Mart ayı başında O.D.T.Ü.'nin Kıbrıs kürsüsüne davet edildim ve orada bir konferansa katıldım. Demek ki bilgi ve birikim de var bu kadar insan dinlediğine göre. Bu toplantıları dinlemek için paralar ödüyorlar. Tabii elinde imkan olanlarda gel bir konuşma yap demedi. Sağ olsun üniversite rektörü beni davet etti. Yani bizde olmayan şey yok. Tekrar araç, sürücü ve yol meselesine dönüyorum. Kimse bunu aklından çıkarmasın araç iyi olmadan bir yere gidemezsin. Bizim aracımız mükemmel daha iyisini bulamazsınız.

■ Bizim aracımız mükemmel, daha iyisini bulamazsınız Türkiye'de. Sürücülerimiz yetersiz dersiniz onları da eğitiriz. Ama esas mesele yol. O yolun engellerle dolu olmaması lazım ve o yola taş atmamak lazım. Varsa atılmış taş, varsa kazara düşmüş taş onları da toplamak lazım. Ve bunun içinde üstüne basa basa, tekrar tekrar söylemek istiyorum Kütahya'da herkesi ilgilendirir. Kütahya'da herkes bu memleketin gelişmişliğinden şikayet ediyororsa soracaksınız "Sen ne yaptın?" Hatırlar mısınız bilmiyorum, bir tarihte yerel televizyonlardan bir tanesi her gün mikrofon uzatıyordu, "Bugün Kütahya için ne yaptın?" diye. Sizde bunu yapmanız lazım. Eğer bunlar yapıp ise bizim önümüz açıktır, bizim ufumuz açıktır. Bu memlekette aç insan olmaması lazım, bu memlekette fakir insan olmaması lazım. Servetin üzerinde oturuyor ama servetin üzerinde oturduğu halde yeterli payı alamıyor. İşte bunun içinde girişimci olacak. Herkes potansiyel bir girişimcidir. Şimdi yeni bir projemiz var, Odalar Birliğinin talimatıyla bizim hazırladığımız bir proje, kadın girişimcilere yönelik. Kadın girişimciler artık ön plana çıkartılacak, daha doğrusu yolları kapanmış kadın girişimciler canlanıp hareketlenecek. Gene biz ikinci bir hamlede genç girişimciler kurulu oluşturuyoruz bünyemizde. Genç girişimcilerin ellerinden tutmak, onların desteklenmesi anlamında neler yapmak gerektiğini belirliyoruz. Özetlemek lazım gelirse, önümüzdeki yakın bir vadede hem genç girişimciler için hem de kadın girişimciler için bizim organizasyonlarımız uygulamaya başlayacak. Bunlar niçin önemli hem bunu size söyleyeyim. Kadının olduğu yerde ciddiyet, asalet ve verimlilik vardır. Çünkü onlar çok dikkatlidir, titizdir ve işlerini çok iyi yaparlar. Ve onlar eziktir. Niye eziktir onu da söyleyeyim. Şimdiye kadar onlara fırsat verilmediği için eziktir. Şimdi onlar bu fırsatı buluyorlar ve bu fırsatı kullanacaklar. Bunun için çok önemlidir, genç girişimciler bunlar bizim için çok önemlidir. Bir laf vardır ağaç yaşken eğilir diye işte o insanlar henüz etrafın olumsuz baskılarının etkisi altında kalmadan onları bizim keşfedip ortaya çıkarmamız lazım. Bakın hatırlayacaksınız biz on beş civarında sanayileşmesini tamamlamış il ziyaret ettik. Kayseri, Konya, Kahramanmaraş, Gaziantep, Denizli, Manisa, Bursa gibi illeri ziyaret ettik. Bu illeri ziyaret ettiğimizde fabrikaları gezdik. Fabrikaları gezmek kolay değil bugün gelsin hiç kimse benim fabrikamı gezemez. Ama bizim odamızın hatırına bütün kapılar ardına kadar açılır. Gittiğimiz yerlerde şunu söyledim, bize aynı işi yapan üç tesis gösterin küçük boy, orta boy, büyük boy. Arkadaşlarımıza da dedim bakın arkadaşlar; aynı iş üç şekilde yapılabilir. İstersen sen bu küçük boyundan yap, istersen diğer boylardan yap bundan sonra senin istikbalin budur. O moralle geliyorlar Kütahya'ya. Ertesi sabah komşusu "Hayrola gittiniz ne yaptınız?" diye soruyor. O da "Sorma filanca ürünü gördüm, imal edilmesi çok zor bir şey değil. Kafama yattı, bunu yapacağım." Oradan komşusu "Ne işin var ev senin, iş yeri senin, ilçada yazlığın var, altında araban, hanımın altında araba, ne bankaya borcun var, ne piyasaya. Sen Allah'tan belanı mı istiyorsun? otur oturduğun yerde!" der. Diğer komşulardan benzer şeyleri duyuyor. Daha sonra bakıyor ki Şehirdeki hava bu. Eve gidiyor, hanım "Ne oldu? Üzgün görünüyorsun sen." diye soruyor, o da "Ya sorma. Böyle böyle bana bunu söylediler, kafam karıştı. Valla komşular haklı" diyor "Ne güzel rahatımız var." Ve tabi bu saatten sonra yatırımcı bitti. Bunun için bu yatırımcıların yüklenmesini istiyoruz.

Peki efendim, bu Kütahya'ya özgü bir şey mi acaba?

■ Ben Kütahya dışındaki yerleri çok iyi tanımıyorum. Onun için içli dışlı olduğunu yerler değil. Ama gördüklerimi söylemem lazım gelirse, oralarda gelişmesini tamamlamış insanlar birbirlerini destekliyorlar. Geçenlerde Salih Memecan'ın bir karikatürü vardı. O karikatürü ben büyüttüm şimdi onu da *bonoise* gösterooooğim. Tipik bir Kütahya olayı o. Şimdi eğer biz bu birlikteliği sağlayamazsak böyle burada garip garip oturmaktan başka bir yere varamız mümkün değil. Ne yapacağız? Misafir yatırımcıları bağımıza basacağız, gelecekler onlar buraya katkıda bulunacaklar. Ama yerel yatırımcılara da en az onlara verdiğimiz değer kadar değer vereceğiz. Fırsat eşitliğidir bu. Yerel yatırımcıların ezilmeyecek ve özümeyeceksiniz. Bu gelişim için fevkalade önemlidir.

Sayın Nafî Güral, İkinci O.S.B. konusuna ne diyeceksiniz?

■ Ben söylüyorum buz dağının altındaki bir olaydır bu. O sadece buz dağının görünen yüzü, bunlar ufak şeyler. İkinci O.S.B.'yi de ben size anlatayım. Ben oda başkanı olacağım diye ortaya çıkmadım. O tarihteki arkadaşlarım nöbet sırasının bize geldiğini söylediler. Ailede beni görevlendirdi. Dolayısıyla oda başkanı oldum. 1973 senesinde karar çıkmış, ama aradan geçen 22 yılda vücut bulmamış bir organize sanayi bölgesi vardı. Zamanın valisi, belediye başkanı sağ olsunlar el ele verip birinci organize sanayi bölgesinin yatırımı hazır hale geldi. Fakat yatırımcı bulamıyoruz. Sağa sola arkadaşlara ricada bulundum. Rica ettiklerinden bir tanesi de Mustafa Sopakoyun'du. Sağ olsun beni kırmadı ve onu ilk yatırımcı olarak götürdük oraya. Yol yok, elektrik yok, ulaşım imkanı yok, altıyı yok kısıcağı hiçbir şey yok. Bu arkadaşımız o kadar büyük sıkıntılar çekti ki gözümüzün önünde. Birinci O.S.B.'nin yatırımı hazır hale gelmesi ve yatırımı başlanması benim başkanlık zamanıma geldi ve benim hatırlarımın içinde önemli bir yer vardır. İkinci organize sanayi bölgesi hem fikir olarak herne de uygulama olarak yine benim zamanıma denk geldi. On sekiz ay gibi çok kısa bir dönemde yatırıma hazır hale geldi. Türkiye'de bu bir ilktir. Türkiye de, "başlıyorum" dediğiniz, karar verdiğiniz tarihten itibaren yatırımı hazır hale, tahsislerini hazır hale gelmesi on sükiz aydır. Türkiye'de hiçbir organize sanayi bölgesinin böyle bir başarısı yoktur. Tevazuyu bir tarafa bırakırsak, burada arkadaşlarımızın büyük katkıları olmuştur ve katkılarının içinde benimde tuzum vardır. Burası faaliyete geçmelidir. Burası birinci OSB gibi sürümceme de kalmamalıdır diye bir düşünce oluştu kafamda. Ben burada iki tane fabrika yapayım istedim. Dedim ki Kütahya'ya örnek olsun. Şimdi Kütahya'nın değerleri nedir diye sorulduğu zaman, işte termal kaynaklar, orman kaynakları ve maden zenginliklerimiz var diyorum. Peki nerde maden zenginliğimiz? Maden zenginliği yer altında. İşte ben o maden zenginliğini yer üstüne çıkartacak bir model uygulamak istedim. Endüstriyel ham maddeler bugün dünyada hızla yükselen bir trend. Kütahya'da ham madde bol fakat bu endüstriyel ham maddeyi çıkartan insan yok. İkinci bir tesis düşündüm, firit. Firiti açıklamak gerekirse yer ve duvar seramiklerinde kaplama olarak kullanılan sırdır ya, işte onun özüdür. Önce endüstriyel ham maddeden başlayalım; bol rezerv var ama kullanmadığımız rezervler. Bunun kullanılması lazım bu birinci. İkincisi biz porselen ve seramikte Kütahya'ya iyi örnek olmadık. Nedenine gelince o gördüğünüz bir tabağın yapılabilmesi için en az otuz trilyonluk yatırım yapmanız lazım. Tek bir tabağı yapabileceğiniz için. Ama endüstriyel ham madde öyle değil, bu bir değirmen meselesi. İstersen günde bir ton öğütlecek bir tesis yaparsın, istersen günde bin-bin beş yüz ton öğütlecek bir tesis yaparsın. Eğer günde 1 tonluk bir tesis yaparsan, 50-100 milyar lirayı yaparsın. Pazarın hazır. Artı, konuştuğumuz şeylerden bir tanesi de bor mineralleri ve seramik sektöründe de bor kullanılıyor. Bizim ar-ge birimimizde borun seramik hammaddesi içerisinde kullanılabilmesine dair bir yöntemde geliştirdiler. Hem borun kendisinde değil, atıklarının belli bir süre belli bir oranda karıştırılması suretiyle endüstriyel hammaddenin içinde kullanılabilir. Ben böyle bir tesis yapayım memleketime örnek olsun diye düşünmüştüm. Benim ham madde öğretmeye ihtiyacım yok, benim kendi fabrikalarımın ham madde öğretme tesisleri var. Aslında bunun böyle olmaması lazım. Hammade tesisleri hammade üretmeli, bunu fabrikalara satmalı. İtalya'da böyledir, İspanya'da böyledir, her yerde böyledir. Ama Kütahya da böyle bir yöntem yok. Yani benim hammade derdim yok. Peki seramikleri kendi ham madde tesislerinde yaparsanız dersiniz bu mümkün değil çünkü benim ham madde tesislerimde öğütüldüğü anda sisteme

girecek şekilde planlanmış. Halbuki bunu öğüttükten sonra paketleyecek ve ondan sonra kullanacaksınız. Dolayısıyla benim ham madde tesislerim bunları yapmak için müsait değil. Bu nedenle bu imkanı ben yaparsınız, isterseniz günde bin ton yaparsınız, ne kadar yapmak istiyorsanız. Enteresandır; Türkiye'de firit satan iki tane tesis var. Bir tanesi Çanakale diğeri ise Ezcacıbaşı. Bir üçüncü tesis yok. Müthişte bir ihracat potansiyeli var. Bakın gidin Afyon'a; 222 milyon dolarlık 106 kalem ihracat yapıyor. Kütahya'nın 75 milyon dolar ihracatı var ve 4 kalem. Bunları niçin söylüyorum? Firit de ihracat olabilecek değerli bir ürün. Ve kaç paran varsa o kadar parayla yapılabilecek bir tesis, 300-500 milyar lirayı ayırdığınız zaman bir firit tesisi yapabilirsiniz. İsterim ki Kütahyalı bunu görsün. Ne kadar kolay bir iş olduğunu görsün. Nasip değilmiş olduğu hem yer altı servetinin zenginleştirilmesi ve değerlendirilmesi anlamında bir yol çizildi hem de müstakbel misafir potansiyel yatırımcıların iş konusunu öğrenme yolları kesildi. İkinci organize sanayi bölgesindeki durumda budur. Bunu da kesinlikle bir ikinci OSB olayı olarak algılamayın, bu buz dağının bir parçasıdır. Belki de buz dağının güçlendirmek isteyen bir parçasıdır. Yukarıda gördüklerimizle hiçbir zaman yetinmemeliyiz daima buz dağının altına da bakalım. İşte buz dağının altında Kütahya'nın gelişmesini engelleyen faktörler var. İkinci organize sanayi bölgesinin gelişmesini engelleyen faktörler de bunlardır ben bunları sayın valiye de belediye başkanına da arz ettim ve benimle görüşen herkese ben bunları anlattım. Ve şunu da söyledim "Allah razı olsun" denilsin diye ben bunu bir fedakarlık olarak yapacağım yani kar amacı ile değil eser meydana gelsin memleketime hizmetim olsun diye yapacağım. Şimdi artık o fırsat verildi yada engellendi şimdi o para ile kendime gelir getireceğim ve başka işler yapma imkanıma sahip olacağım. Bundan sonra bana kimse demeyecek "Niye bunu memleketime de yapmadın?" çünkü yolum kapandı. Bakın buz dağının başka bir parçasını daha söyleyeyim. OSB de on iki temsilci var. 4 tanesi belediye temsil ediyordu, 4 tanesi vilayeti temsil ediyordu, 4 tanesi Ticaret ve Sanayi Odasını temsil ediyor. TSO'yu temsil eden arkadaşlardan bir tanesi katılmamış, bir tanesi "Olmasın öyle şey, vermemek olmaz, verelim," demiş, 2 arkadaşımızda vermeyelim demiş. Bunların oyları, seçildikleri oylar yüzde yüz. Vilayeti ve belediye temsil eden arkadaşların oyları yüzde atmış yedi. Yani bizim seçtiğimiz insanlar olmaz diyorlar. Onun için bunun üzerine herhangi bir yorum yapmak yanlışlıştır. Ben verilen mesajı aldım. Bunu Ahmet, Mehmet sıradan birisi söylemedi. Bunu bir ekip söyledi.

Eskişehir Ticaret Odası Başkanı Cemalettin Sarar konusuna birde. Geçenlerde bir toplantıda Kütahya'ya resmen muhalefet etti. Buna ne diyorsunuz?

■ Bir tek şey söyleyeyim, Cemalettin Sarar'ı ciddiye almayın. O kadar. Hani vardır ya birisi bir şey söyler "Aman sende" denir işte öyle yapılması lazım. Kendi hemşerileri ciddiye almıyor ki sen ciddiye alsın.

Peki Demokrat Parti İl Başkanı Atilla Palangalı Havaalanı Kütahya için lükstür dedi ve tepkiler oldu. Buna ne diyeceksiniz?

■ Şimdi Atilla genç neslin temsilcilerinden bir tanesi ve ona tepki göstermek yerine görüşlerini ayırtılmaları öğrenmek lazımdır, ne düşünüyor diye. Çünkü genç kafalardan çıkan fikirler mutlaka değerlendirilmelidir. Belki benim düşünmediğim bazı engelleri görmüş olabilir. Ama hava alanı olmasa bir şehrin gelişmesi asla mümkün değildir.

Efendim Sapanca'ya bir yatırım yapıyorsunuz. Güral Sapanca Otel. Bu oteli biraz anlatır mısınız? Yapış sebebinizi ve orayı neden tercih ettiniz?

■ Şimdi biliyorsunuz, Kütahya termal anlamda çok zengin. Bizim deniz turizmimiz de var. Ama burada çok mutlu olmadık. Beş ay kapalı yedi ay açık

ve bu yedi ayında aşağı yukarı üç ayı iyi geri kalanı kötü oluyor. Fiyatlar çok düştü ve turizm de trend her geçen gün değişiyor, farklı beklentiler var. Turizmde en güncel olan iki konu var. Bir tanesi geçlik ve güzelliği, diğeri ise termal sağlık. Ben önce burada termal geliştirmek istiyordum. Hatırlar mısın bilmiyorum, 2000 yatak ben yapayım 1000 yatakta Kütahyalılar yapsın demiştim. Ama ne 2000 yatak yapmak için benim fırsatım oldu, ne de Kütahyalılar bunu ciddiye aldılar. Her şeyde bir hayır vardır demek lazım. Biz Harlek'i kiralarken orayı kiralık yer olarak görmedik. Biz orada termalin pilot tesisini yapmak istedik. Benim oraya yaptığım masraf, kiralık bir yer için yaptığım masraf akla zarar ama biz yaptık. İki sebepten dolayı yaptık, birincisi memleketime hizmettir, ikincisi burada böyle bir pilot tesis olsun diye. Ama Kütahya henüz turizme hazır değil. Kim bunun aksini savunursa gelsin konuşalım. Mesela kar yağdığı zaman oraya inip çıkmak mümkün olmaz. İstersen kar yağdığı zaman git ve gör. Peki bunu kim açacak? Kafa ve düşünce açacak. Biz orada işte havuz baylı bayanlı olsun kavgasını yaptık. Turizmde böyle bir şey yok. Sonra bende orada mutsuz edilmek için her türlü engelle karşılaştım ve bu projeden vazgeçtim. Ama bu güncel bir konu, ne yapmak lazım, yeni arayışlar içine girmek lazım. Tabii ben bu arayışlarımızı sürdürürken Adapazarı Sakarya Ticaret ve Sanayi Odası başkanı beni buldu ve bizim çok güzel yerlerimiz var ve buraları görmeni isterim diye. Gerçekten çok güzel yerler ve inanılmaz güzel bir doğa vardı. Peki buralardan nasıl yer ediniz diye sordum ve "ne demek" dedi "sen göstereceksin orası senin" dedi. Ya nasıl olur bu dedim ve şimdi bulunduğumuz yeri gösterdiler ve oranın Belediye Başkanı da geldi ve ondan sonra biz burayı nasıl kullanırız dedim. "Ne demek" dedi. "Tapusu bidden kullanım hakkı sende, istediğin gibi kullan" dedi. Ve bize oraya elli yıl süreyle kullanım hakkı verdiler. Şimdi kullanım hakkına göre biz orayı yapıyoruz. Ne yapıyoruz biz orada? İstanbul'a çok yakın 1 saat. Hava alanına hıza göre 35-40 dk kadar. Sakarya'ya 15 km, izmit'e 19 KM. Buralarda çok büyük tesisler var. Burası hem bölge oteli olacak hem de toplantılar olacak ve inanılmaz toplantı talepleri var. Çünkü artık eskisi gibi personel otursun, akşama kadar çalışın akşamüzeri gitsin ertesi günü gelsin, yok bitti bunlar. Herkes kendi personelinin değişen dünya şartlarına göre eğitim veriyor. İşte böylece kurumsal toplantılar olur. İşte gençlik güzelliği ve herkese uygun yazılıma merkezi olacak yani çok amaçlı bir konsept. Deniz kenarında kaç satıyorsan orada satmaya fiyat en az üç katı olacak. Buranın böyle bir önemi var, artı birde biraz evvel anlattım. Sakarya'da çok önemli bir yeri var bizim yaptığımız bu tesisin. Bölge Valisi o bölgeye geldiğinde mutlaka bizim tesisimize uğrar bir şey ihtiyacınız var mı? Belediye Başkanı her sabah oradadır. Onlar bana inanılmaz destekte bulunuyorlar. Şimdiye kadar bir talebimizin olup da geri çevrildiği asla olmadı. Büyük Şehir Belediye Başkanı da öyle. Çevre belediyeler, herkes orada bir şeyler yapmaya çalışıyor. Belediyelerden biri golf sahası için uğraşırken biri binicilik yeri ayarlama çalışıyor, diğer taraftan birde safari adı altında cipler ile dağları dolaştıracak şekilde ayarlama yapıyorlar. Yani orada gördüğüm desteğe inanmıyorum, hala acaba rüyada mıyım diyorum. O kadar büyük destek. O tesis bu ay içerisinde tamamlanacak, ama çevre yeşillendirilmesi de önemlidir. En önemlisi keşke bu durum Kütahya'da olsaydı diyorum. Ama maalesef Kütahya'da engellendi. Hiç bir Allah'ın kulu da diyemez ki ben senin yolundaki şu taşı da aldım, engeli kaldırdım diyemez. Varsa gelsin konuşalım.

Siz Kütahyalısınız. Kütahya'da doğdunuz, büyüdünüz ve kazandınız. Kütahya'ya lokomotif olmuş bir sanayicisiniz. Böyle bir tablo karşısında ki duygu ve düşünceleriniz nasıl?

■ En başta şunu söylemek isterim zorlayıcı bir taraf olmadı. Yani biz kendi tercihimizle Kütahya'da kaldık. Tabii bu memlekete sevgimizden oldu. Yani bunları söylemek biraz zor ama, söylenmesi de lazım. Benim hizmetimin gitmediği okul, Kuran kursu, devlet dairesi ve kurum yoktur. Sadece merkezde değil çevre illerde, hatta bazı dostlarıma başka illere de gidiyor. Ancak bu dostlarımla hatırıma yapılmış şeylerdir. Bugün eğitim konusundaki yaptıklarımızdan biride biz babamızın adına bir okul yaptırдық. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve kendi adıma da okul yaptırıldı. Türkiye'nin hiçbir yerinde olmayan bir şey daha yaptım Şehitler Anıtı. Şahıslar tarafından yapılmış ikinci bir anıt daha yoktur. Finansmanın yüzde doksanını ben karşıladım. Biliyor musunuz bu hizmetlerin karşılığında bana bir teşekkür eden olmadı. Sadece Gazeteciler Cemiyetinden bir teşekkür aldım. Onun dışında bize bir teşekkür dahi edilmedi. Tabii biz bunları teşekkür almak için mi yaptık? Hayır. Bunun için yapmadık. Biz bunları görevimiz olduğu için yaptık. Sirke gittiğin zaman koca aslan görevini yapar, bakıcısı ona bir tane şeker verir. O şeker koca aslana ne yapar, nedir biliyor musunuz? Bu vazifeni yaptın demektir. Yani o şekerin verilmesi onun görevini yaptığını işaretidir. O bakımdan teşekkürde bunu ifade eder. Tabii ben bunları söyledikten sonra bana teşekkür edilirse beni mutlu eder mi? Hayır mutlu etmez. Yani ben teşekkür isteyen, teşekkür bekleyen biri değilim. Bunu niçin söylüyorum? İşte gene geliyoruz Kütahya'nın hassasiyeti duyarlılığı. Teşekkür etmekle dudak aşınmaz. Biz teşekkür almayınca hizmetlerimiz kesilecek mi? Hayır. Çünkü bir hadisi şerif var, insanların hayırlısı insanlara faydalı olanlardır. Ne kadar çok faydalı olursanız, o kadar hayırlı insan olursunuz.

Kütahyalı genç yatırımcılara ne önerirsiniz? Çünkü çok büyük tecrübelerle sahipsiniz?

■ Gençler için biz bir etkinlik yapıyoruz. Genç girişimciler kurulu diye. Genç girişimcileri alacağız, tecrübelerimizi tane tane aktaracağız onlara. Bu belki haftalar süren, belki aylar süren bir süreç olacak. Bu süreç sonucunda da o gençlerimizi yatırımcı yapacağız. Hani bir soru vardır, yüz yaşına gelmiş birine "Nasıl geldin yüz yaşına kadar?" diye sorarlardı, o da "Her gün yoğurt yiyerek." der. Maşet "Her gün yoğurt yiyen yüz yaşına kadar yaşıyor." diye. Tabii bu böyle hemen 2 kelimeyle anlatılabilecek bir şey değil. Çok kapsamlı olarak bunları anlatılması lazım. Şunu söyleyeyim, beyin bir şey yapmayı arzu edecek, eğer o arzu ederse onun önüne geçmek mümkün değil. Adam futbol maçında sahaya girmeye göze alıyor, bir yolunu bulup giriyor. Göze almazsan giremezsin. Kafada yoksa böyle bir şey giremezsin. Bunlar yapmak isteyecekler, başarmak isteyecekler o yeter. Kalanını bana bırakınlar. Tevazuyu bir tarafa bırakmak gerekirse gerçekten benim tecrübelerim var. Ben kendi işimi bir tarafa bırakır, bu gençlerin işiyle ilgilenirim. Benim böyle çok olayım vardır. Ben kendi işlerimi bırakıp, arkadaşlarımızın işiyle ilgilenmişimdir, onları yönetmişimdir. Bunun örnekleri var. Bunu sever ve yapmaya devam ederim. Yeter ki gençler istesinler. Bunun için arzulu, hevesli gençleri toplayacağız. Onlarla bir genç girişimciler ekibi kuracağız.

Bildiğim kadarıyla, örnek teşkil etmesi için söylüyorum. Özcinarlar'ın OKSELLO markasının isim babası da sizmişsiniz.

■ Evet, bir sohbet esnasında çıktı. Yani insanlar ne duymak isterler, ne görmek isterler.

Peki sizin son olarak Kütahyalılara söylemek istediğiniz bir şey var mı?

■ Kütahya'ya sahip çıkınlar, yatırımcılarına sahip çıkınlar. Araçta sorun yok, araç mükemmel. İyi sürücü yetiştirilmesi için gayret edecekler. Yolun engellenmesi mani olacaklar. Taş atılanları uyaracaklar, varsa atılmış taşları temizleyecekler. Ondan sonra sürücüler kendilerini geliştirirler. Başka türlü yolu yoktur. Eskiden de "Devlet gelsin, burada yatırım yapsın." Devlet gelse bir yatırım yapsa ne olacak? Buraya bin tane yatırım lazım. Onun için herkes Kütahya'ya sahip çıksın. Doğru yapana "Aferin, doğru yaptın." desin, yanlış yapana da "Olmadı bu, yanlış yapıyorsunuz." desin. Ondan sonrada göreceksiniz her şey mükemmel olacak.